

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки, менеджменту та комерційної
діяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Фізіологія і психологія праці
Викладачі	Володимир ЛИПЧАНСЬКИЙ, к. пед. н, доцент кафедри економіка, менеджмент та комерційна діяльність Тетяна ТУШЕВСЬКА, асистент
Контактні тел.	+38(067) 975-51-35 Липчанський В.О. +38(050) 132-10-33 Тушевська Т.В.
E-mail	lindervlad92@gmail.com tushevskayatv@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т.ч. лекції – 18 годин, практичні заняття – 18 годин, самостійна робота – 84 годин. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online) Мова викладання: українська / англійська. Рік викладання – 2023
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram за домовленістю
Пререквізити	Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Фізіологія і психологія праці» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: економіка праці та соціально-трудова відносини, ергономіка, організація праці, нормування праці.

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фізіологія і психологія праці» – формування системи навичок та вмінь щодо закономірностей функціонування людського організму і активізації фізіологічних та психічних функцій в процесі праці, соціально-психологічних і мотиваційних механізмів ефективної праці та

підприємництва, психофізіологічних особливостей різних видів праці та вимог до їх організації, психофізіологічних засад профорієнтації, профвідбору, підготовки кадрів і переміни трудової діяльності в ринкових умовах, методів психофізіологічних досліджень, а також сформувати у студентів практичні навички організації трудової діяльності з урахуванням людського фактору.

Завдання вивчення дисципліни:

- вивчення змін функціонального стану організму працюючої людини, його фізіологічних і психологічних функцій під впливом роботи, яку вона виконує, з урахуванням закономірностей становлення динамічної рівноваги в системі «суб'єкт праці – професійне середовище».

- застосовувати отримані знання в професійній діяльності фахівців, зокрема у процесі планування та організації робочого середовища працівника.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- зміст та поняття основ фізіології та психології праці, а також проблематику навчальної дисципліни;

- принципи роботи основних фізіологічних і психологічних механізмів, що визначають динаміку працездатності людини, його професійну працездатність в сучасних виробничих умовах;

- зміст поняття «функціональний стан людини» та фактори, що впливають на нього;

- фізіологічні та психофізіологічні основи раціоналізації процесу адаптації до професійної діяльності і придбання трудових навичок;

- методичні принципи комплексного вивчення трудової діяльності людини в сучасних умовах виробництва;

- фізіологічні та психофізіологічні основи наукової організації праці на виробництві;

- наукові основи раціоналізації організації робочих місць, темпу роботи, прийомів роботи, робочих рухів.

вміти:

- визначити причини зниження працездатності в процесі трудової діяльності, а також психологічні та психофізіологічні механізми виникнення втоми;

- застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних проблем виробництва, профосвіти, соціально-професійного самовизначення молоді;

- оцінювати параметри виробничих умов і робочого місця;

- визначити закономірності психічної діяльності, які лежать в основі продуктивності професійної діяльності людини;
- визначити особливості динаміки розумової працездатності в умовах сучасного виробництва;
- розробити фізіологічні та психологічні критерії оцінки нервово-психічного напруження людини в процесі трудової діяльності;
- визначити психологічні закономірності, психічні процеси і властивості особистості в їх взаємодії з предметами та знаряддями праці, з фізичним та соціальним середовищем;
- підбрати психодіагностичні методики для визначення емоційних станів працівників;
- використовувати фізіологічні та психологічні закономірності для організації науково обґрунтованих режимів праці та відпочинку, виробничого навчання, професійно-психологічного відбору.

набути соціальних навичок (soft-skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал;
- роботи в команді.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення. При організації освітнього процесу в Центральнотехнічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркового навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Закономірності функціонування людського організму і активізації психічних функцій в процесі праці

Тема 1. Предмет, метод і завдання курсу «Фізіологія та психологія праці»

Тема 2. Особливості будови нервової та рухової систем людського організму. Фізіологічні реакції організму людини на трудові навантаження та умови праці

Тема 3. Психологічні фактори трудової діяльності

Тема 4. Працездатність людини та закономірності її динаміки

Змістовий модуль 2. Проектування організації праці з урахуванням

психофізіологічних факторів.

Тема 5. Виробнича втома і заходи запобігання перевтомі працівників

Тема 6. Психофізіологічна суть монотонності та шляхи підвищення змістовності праці

Тема 7. Важкість праці і методика її оцінки

Тема 8. Фізіологічні основи проектування раціональних режимів праці та відпочинку

Тема 9. Психофізіологічні основи профорієнтації, профвідбору та виробничого навчання

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

Базова

1. Баєва О. Фізіологічні засади інтерактивних методів навчання менеджменту. *Персонал*. 2006. № 7. С. 72-75.

2. Іонов І.А. Фізіологія вищої нервової діяльності (ВНД): навчальний посібник / І.А. Іонов, Т.Є. Комісова, А.В. Мамотенко, С.О. Шаповалов, Сукач О.М., Теремецька Н.Ф., Катеринич О.О. Ё Х. : ФОП Петров В.В., 2017. Ё 143 с.

3. Калініна Т.О. Фізіологія і психологія праці. / Т.О.Калініна, Є.П.Кожанова. Х. : ХНЕУ, 2005. 268с.

4. Карпенко Г.В. Психологія праці та вибір професії. Суми: Університетська книга, 2008. 168с.

5. Корольчук М.С. Психфізіологія діяльності / Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. 400 с.

6. Крушельницька Я.В. Фізіологія і психологія праці: Підручник. К.: КНЕУ, 2003. 367 с.

7. Мазяр О.В. , Кириченко В.В. Психологія праці : модульний курс : навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 190 с.

8. Малхазов О.Р. Психологія праці : Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2010. 208 с.

9. Олійниченко О.М., Капінус Л.В. Фізіологія та психологія праці: Конспект лекцій для студентів по спеціальності 6.030505 "Управління персоналом та економіка праці» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» денної форми навчання. К. : НУХТ, 2012. 177 с.

10. Основи охорони праці : Підруч. для студ. вищих навч. закладів. За ред. М. П. Гандзюка. К. : Каравела, 2004. 408 с.

11. Психологія праці та інженерна психологія : навчальний посібник для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 053 «Психологія» 2-ге вид, перероб. і доп. / укладач О.С. Юрков. Мукачєво : МДУ, 2018. 187 с

12. Психологія праці у звичайних та екстремальних умовах : Навчальний посібник. / М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, С.М. Миронов та ін. К. : Київ. нац. торг.-екон.ун., 2015. 652 с.

13. Психологія праці: Підруч. для студентів ВНЗ. 2-ге вид., перероб. і доп. Затверджено МОН / Баклицький І.О. К., 2008. 655 с

14. Психологія професійної діяльності та психологічна діагностика організацій : Курс лекцій. / укладач О.С. Юрков. Мукачєво : МДУ, 2017. 116 с.

15. Стрес та стресостійкість в діяльності працівників правоохоронних органів : Посібник / Наталія Бардин, Юрій Жидецький, Ярослав Когут, Наталія Пряхіна, В'ячеслав Ясінський. Львів, 2020. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3279/1/%D0%9F%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A-%D0%A1%D0%A2%D0%A0%D0%95%D0%A1%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%86%D0%99%D0%9A%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%AC.pdf> (дата звернення 1.09.2022)

Допоміжна

1. Балл Г.О. Психологія праці та професійної підготовки особистості. / Г.О.Балл, М.В.Бастун, В.І.Гордієнко, Г.В.Красильникова. Хмельницький : ТУП, 2001. 330с.

2. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці : Підручник. 5-е вид. / За ред. М.П. Гандзюка. К.: Каравела, 2011. 384 с.

3. Гірман А.П., Пятенко Д.А., Організація праці. Збірник ситуаційних вправ, практичних завдань, кейсів, тестів. Дніпропетровськ: ДДФА, 2010. 70 с

4. Карпенко Г.В. Психологія праці та вибір професії. / Г.В.Карпенко. – Суми : Університетська книга, 2008. – 168с.

5. Крижанівська М. Доцільність наукового співробітництва гігієністів та
6. Організація праці (Теоретичні та науково-методичні основи курсу). Частина 1: навч. посібник / О.В. Редкін, В.Я. Чевганова. Полтава : ПолтНТУ, 2018. 132 с.

7. Пістун І. П. Працездатність та здоров'я людини : Навч. посіб. / І. П. Пістун, М. К. Хобзей, Г. В. Сілін; ред.: І. П. Пістун; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Л. : Афіша, 2003. - 280 с

Інформаційні ресурси

1. <http://buklib.net> – Наукова бібліотека "Буковина".

2. <http://pidruchniki.ws> – Українські підручники о-нлайн.
3. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws> - Законодавство України.
4. <https://pdp.nacs.gov.ua/> - Портал управління змінами
5. [www. Management.com.ua](http://www.Management.com.ua) - Інтернет-портал для управлінців
6. www.nbuv.gov.ua – офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності, Протокол № 1 від 15 серпня 2022 р.